

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:
- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers
 - Tweede principiële goedkeuring met het oog op de adviesvraag aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State

Samenvatting

Met dit ontwerp van decreet wordt de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 inzake het verbeteren van de opzet van de elektriciteitsmarkt van de Unie beoogd en de omzetting van artikel 29 van richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van richtlijn 2009/73/EG.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2025/204 werd op 13 juni 2025 bekomen. Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/204 van 13 juni 2025

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 6 juni 2025 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 26 juni 2025 verkregen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in de vergadering van 4 juli 2025 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers en gelastte de Vlaamse Minister, bevoegd voor Energie, om over het voorontwerp van decreet het advies van de SERV, de Minaraad en de Vlaamse Nutsregulator in te winnen binnen een termijn van dertig dagen.

2. **BESPREKING INGEWONNEN ADVIEZEN**

A. ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV)

De SERV deelde op 15 september 2025 mee dat ze niet ingaan op de adviesvraag. Deze mededeling gaat als bijlage 3.

B. ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MINARAAD)

De Minaraad deelde op 8 september 2025 per mail mee dat ze niet ingaan op de adviesvraag.

D. ADVIES VAN DE VLAAMSE NUTSREGULATOR (VNR)

De VNR gaf op 29 augustus 2025 zijn advies ADV-2025-07, dat gaat als bijlage 4. De belangrijkste elementen uit het advies worden hieronder besproken.

- Non-discriminatieplicht van de netbeheerder en zijn werkmaatschappij (art. 4)

De VNR geeft in zijn advies de algemene bemerking mee dat het niet mogelijk is om een ex ante toezicht te verwezenlijken, voor wat de naleving betreft met betrekking tot de uitbreiding van de non-discriminatieplicht van de netbeheerder in het artikel 4.1.9. van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De VNR geeft aan dat het toezicht op deze bepaling noodzakelijkerwijze ex post zal plaatsvinden.

De redenering van de VNR wordt gevolgd maar het voorontwerp van decreet wordt niet aangepast op basis van de opmerking van de VNR. Het is logisch dat de aanpassing van de non-discriminatieplicht niet retroactief kan worden toegepast en pas kan worden toegepast na de publicatie van de teksten in het Staatsblad.

¹ VR 2025 0407 DOC.0559-2.

- Noodleverancier
 - Toepassingsgebied noodleveranciersregeling en partij die als noodleverancier optreedt

De Vlaamse Nutsregulator haalt in haar advies aan dat er in het nieuwe artikel 4.3.3, §1 van het Energiedecreet ontvlechtigingsvereisten worden opgenomen voor de noodleverancier. Die ontvlechtigingsvereisten hebben volgens de VNR twee dimensies (een externe en interne). De externe dimensie (de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid) is strikter geformuleerd dan de interne dimensie (financiële en organisatorische onafhankelijkheid). Dit betekent dat er bij de netbeheerder geen juridische afscheiding nodig is: de activiteiten van de netbeheerder als noodleverancier dienen niet ondergebracht te worden bij een afzonderlijke rechtspersoon. Het lijkt de VNR aangewezen om expliciet een ontvlechtigingsvereiste op te nemen in artikel 4.3.3. De VNR is bovendien van oordeel dat het een verantwoorde keuze is dat de ontvlechtigingsvereiste geen volledige interne juridische scheiding vergt tussen de activiteiten van de netbeheerder als noodleverancier vs. de activiteiten van de netbeheerder inzake netbeheer en databeheer. Dit gelet op de kosten die zo'n volledige interne juridische scheiding met zich zou meebrengen. De VNR adviseert wel dat de taken van de netbeheerder als sociale leverancier en als uitzonderingsleverancier, onder dezelfde ontvlechtigingsvereiste zouden moeten ressorteren. De aanleiding om deze ontvlechtigingsvereiste in te voeren voor de taak als noodleverancier, meer bepaald de scheiding tussen netbeheerderstaken en leveringstaken, geldt voor elke levering van elektriciteit, en niet enkel voor de noodlevering. Bijgevolg moet er ook voor de andere leveringstaken van de netbeheerder voorzien worden in diezelfde ontvlechtingseis.

Het advies van de VNR wordt gevolgd en er wordt een nieuw artikel ingevoegd in het voorontwerp van decreet. Artikel 7 voert een nieuw lid in artikel 4.1.22 van het Energiedecreet in dat ontvlechtigingsvereisten oplegt aan de netbeheerder voor het uitoefenen van zijn openbardienstverplichtingen. Op grond van artikel 4.1.22, eerste lid, 2° kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Nutsregulator, de netbeheerders extra openbardienstverplichtingen opleggen naast de openbardienstverplichtingen van dit decreet, met betrekking tot:

2° de levering van elektriciteit of aardgas aan iedere afnemer die elektriciteit of aardgas koopt voor eigen huishoudelijk gebruik en niet voor commerciële of professionele activiteiten die niet over een leveringscontract beschikken of van wie de leverancier zijn verplichtingen niet nakomt, doordat de toegang tot het distributienet beëindigd wordt of doordat hij, om welke reden dan ook, geen elektriciteit of aardgas meer kan leveren aan zijn afnemers.

Dit artikel vormt de basis voor de sociale leveranciersregeling.

Het nieuwe ingevoegde lid legt nu ook een beheersmatige en juridische onafhankelijkheid en een financiële en organisatorische onafhankelijkheid op aan de netbeheerder als sociale leverancier.

- Rechten van de afnemers overgedragen aan de noodleverancier

De Vlaamse Nutsregulator adviseert om op dit punt zowel het ontwerpdecreet als de memorie van toelichting te verduidelijken zodat er uit de decreettekst duidelijk blijkt welke rechten de afnemers overgedragen aan de noodleverancier moeten kunnen blijven genieten. Het ontwerpdecreet verwijst naar art. 4.4.1, eerste lid van het Energiedecreet en naar de rechten vermeld in art. 4.3.2, 1° t.e.m. 2° van het Energiedecreet. De VNR vindt het een vreemde keuze om te verwijzen naar de bepaling die de rechtsbasis vormt voor de Vlaamse Regering om aan leveranciers openbardienstverplichtingen op te leggen. Volgens de VNR is het niet duidelijk afgebakend welke bepalingen opgenomen in het Energiebesluit hiermee gevat zijn.

De redenering van de VNR wordt hier grotendeels maar niet volledig gevolgd. Door te verwijzen naar artikel 4.3.1, 1° t.e.m. 2° Energiedecreet wordt er effectief bedoeld dat afnemers die aan de noodleverancier worden overgedragen kunnen blijven genieten van de rechten die corresponderen met openbardienstverplichtingen van de leveranciers inzake facturatie en

informatieverlening. Bijgevolg omvat dit het volledige art. 3.2.18 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Het voorontwerp van decreet werd aangepast om dit meer te verduidelijken. Hun rechten, *vermeld in artikel 4.3.2, 1^o tem 2^o* wordt vervangen door hun rechten *vastgesteld in uitvoering van artikel 4.3.2, 1^o en 2^o*. Hierdoor is het duidelijker dat dit ook slaat op alle rechten uit artikel 3.2.18 van het Energiebesluit. Ook de Memorie van Toelichting werd verder vervolledigd. Zowel "het recht op de facturatie van het elektriciteits- en aardgasverbruik" als "informatieverlening" werden toegevoegd aan de opsomming.

- Periode voor de noodlevering en informatieverstrekking aan overgedragen afnemers
 - Periode voor de noodlevering

Het nieuwe artikel 4.3.3 van het Energiedecreet bepaalt dat de periode voor de noodlevering maximaal zes maanden bedraagt voor niet-huishoudelijke afnemers. Dat is volgens de Vlaamse Nutsregulator een aanzienlijk langere termijn dan de huidige maximumtermijn van 60 dagen. De VNR kan zich niet vinden in een verlenging van deze maximale termijn voor niet-huishoudelijke afnemers. Ze is ervan overtuigd dat de richtlijn de mogelijkheid laat om een kortere maximale termijn van noodlevering dan zes maanden te voorzien voor niet-huishoudelijke afnemers.

Het advies van de VNR wordt niet gevolgd en het voorontwerp van decreet wordt niet aangepast. De Vijfde Elektriciteitsrichtlijn bepaalt in artikel 27*bis*, lid 3 dat de dienstverlening van de noodleverancier ten minste zes maanden moet bedragen voor alle 'overgedragen afnemers'. Hieruit volgt dat ook voor niet-huishoudelijke afnemers een minimale termijn van zes maanden geldt. Het is inderdaad zo dat artikel 27*bis*, lid 1 geen verplichting invoert aan lidstaten om een noodleveranciersstelsel in te voeren voor niet-huishoudelijke afnemers. Maar als lidstaten er toch voor kiezen om een noodleveranciersstelsel in te voeren voor niet-huishoudelijke afnemers, dan blijft de rest van artikel 27*bis* wel van toepassing op het ingevoerde noodleveranciersstelsel. Om in overeenstemming te zijn met de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn, wordt er niets gewijzigd aan de termijn van zes maanden voor niet-huishoudelijke afnemers.

- Informatieverstrekking aan overgedragen afnemers

Wat de informatieverstrekking aan overgedragen afnemers betreft, stelt de VNR vast dat het nieuw is dat de informatieverstrekking expliciet wordt opgenomen in de decretale regeling. Ook nieuw is het feit dat de noodleverancier algemene voorwaarden zal moeten opstellen en meedelen aan de overgedragen afnemers. De VNR stelt dat het nuttig zou zijn dat er bij de oproep om over te stappen naar een leveringscontract bij een commerciële leverancier een unieke identificatiecode (weblink en QR-code) wordt meegegeven, die de afnemers onmiddellijk leidt naar een vergelijking met het bestaande marktaanbod in het prijsvergelijkingsinstrument van de Vlaamse Nutsregulator.

Daarnaast is de formulering "bij die noodleverancier zijn aangesloten", volgens de Vlaamse Nutsregulator wat ongelukkig gekozen. De term "aangesloten" wordt immers vnl. gebruikt in het kader van een fysieke netaansluiting. Beter lijkt om in plaats daarvan te opteren voor "worden beleverd" of iets dergelijks.

Het advies van de VNR wordt gevolgd en het voorontwerp van decreet wordt aangepast. In artikel 4.3.3, §3, tweede lid, wordt verduidelijkt dat bij de mededeling van de noodleverancier aan de overgedragen afnemers zonder beschermd statuut een link, en als het communicatiemiddel dit toelaat, een QR-code, dient opgenomen te worden die de afnemer doorverwijst naar het vergelijkingsinstrument van de Vlaamse Nutsregulator, vermeld in artikel 4.4.3 (de V-test). De term "aangesloten" wordt ook veranderd naar "worden beleverd".

- Meldingsplicht aan de Vlaamse Nutsregulator

De VNR haalt in haar advies aan dat het nieuwe artikel 4.3.3 van het Energiedecreet een loutere herneming is van de reeds in het huidige artikel 4.3.3 opgenomen meldingsplicht t.a.v.

de Vlaamse Nutsregulator. De VNR hamert er nogmaals op dat het strikt noodzakelijk is dat de Vlaamse Nutsregulator tijdig op de hoogte wordt gebracht van de opstart van de insolventieprocedures ten aanzien van een elektriciteits- en of aardgasleverancier, zodat de Vlaamse Nutsregulator erop kan toezien dat de noodleveranciersregeling ingaat op het juiste ogenblik en correct wordt toegepast.

De VNR geeft mee dat de relevante bepalingen in het Wetboek Economisch Recht (WER) vrij ingrijpende wijzigingen hebben ondergaan. Gelet daarop, stelt de VNR voor om deze paragraaf te actualiseren.

Het advies van de VNR wordt gevolgd en het voorontwerp van decreet werd aangepast zodat het nieuwe artikel 4.3.3, §4 in overeenstemming is met de wijzigingen in het Wetboek Economisch Recht.

- Kwalificatie van de noodleverancierstaak

De VNR vindt het nuttig om te verwijzen naar artikel 4.1.7 van het Energiedecreet, dat luidt als volgt: *“Een netbeheerder en zijn werkmaatschappij kunnen geen activiteiten ondernemen inzake de levering van elektriciteit en aardgas, tenzij voor de levering ervan in het kader van een openbardienstverplichting die op grond van dit decreet is opgelegd.”*

Aangezien volgens de VNR de noodleveranciersregeling niet als openbardienstverplichting wordt gekwalificeerd door het Energiedecreet, zijn ze van mening dat artikel 4.1.7 (verbod op levering door netbeheerder, behoudens ODV) en artikel 4.3.3 (netbeheerder is de noodleverancier) van het Energiedecreet elkaar tegen spreken. De VNR adviseert dan ook om artikel 4.1.7 aan te vullen.

De redenering van de VNR wordt slechts gevolgd in de mate dat het voorontwerp van decreet wordt aangepast zodat er geen verwarring meer kan ontstaan. De woorden “op grond van dit decreet” in artikel 4.1.7 worden vervangen door de woorden “door of krachtens dit decreet”. Dit om te verduidelijken dat de noodleveranciersregeling wel degelijk gekwalificeerd wordt als een openbardienstverplichting in het Energiedecreet. De “door of krachtens dit decreet” wijst erop dat openbardienstverplichtingen zowel kunnen worden vastgesteld en uitgewerkt in het Energiedecreet zelf (wat het geval is bij de noodleveranciersregeling in artikel 4.3.3) als kunnen worden vastgesteld in het Energiebesluit en hier verder worden uitgewerkt, met een rechtsgrond in het Energiedecreet.

- Dynamisch prijscontract (art. 8)

De VNR geeft in zijn advies aan dat er een mogelijk conflict bestaat tussen het nieuwe, ruim geformuleerde recht van iedere afnemer om (vanaf 1 januari 2029) bij elke leverancier een dynamisch prijscontract af te sluiten en de bepalingen voor elektriciteitsleveranciers die in het artikel 5.6.1, eerste lid, 10° van het Energiebesluit zijn opgenomen. Het artikel 5.6.1, eerste lid, 10° laat een leverancier toe om zich te beperken tot een geografisch omliggende afzetmarkt, enkel te leveren aan bepaalde segmenten van afnemers, of enkel te leveren aan vennoten (indien de leverancier actief is als coöperatieve vennootschap). Het nieuwe, ruim geformuleerde recht van iedere afnemer om (vanaf 1 januari 2029) bij elke leverancier een dynamisch prijscontract te sluiten, lijkt mogelijks in conflict te komen met de toegelaten beperkingen in het vermelde artikel in het Energiebesluit, en daarop te prevaleren, gelet op de hiërarchie van rechtsnormen. Dat zou dan concreet bv. tot gevolg hebben dat een leverancier die een coöperatieve vennootschap is en enkel levert aan vennoten, een verzoek van een afnemer die een dynamisch prijscontract wil sluiten maar geen vennoot is (en dat niet wil worden), niet zou kunnen weigeren.

De redenering van de VNR wordt gevolgd en de voorontwerp van decreet wordt aangepast zodat in specifieke gevallen zoals leveranciers die binnen een geografisch omliggende afzetmarkt of aan een bepaald segment van afnemers leveren deze leveranciers hun dynamische prijscontracten niet aan alle afnemers moeten aanbieden. Artikel 4.3.2/1 van het Energiedecreet bepaalt dat een leverancier niet kan weigeren een huishoudelijke afnemer te

beleveren behoudens in de gevallen bepaald door de Vlaamse Regering. In punt 4° van artikel 4.4.1 van het Energiedecreet wordt verduidelijkt dat afnemers vanaf 1 januari 2029 het recht hebben om een dynamisch prijscontract te sluiten bij elke leverancier die in het Vlaamse Gewest levert, maar dat er bij dit recht ook rekening moet gehouden worden met de openbare dienstverplichtingen opgelegd aan leveranciers in artikel 4.3.2/1 van het Energiedecreet. Dit mogelijke conflict zou zich ook kunnen voordoen tussen het recht van alle afnemers om een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs af te sluiten bij elke leverancier die meer dan 200.000 afnamepunten in het Vlaamse Gewest belevt en het recht van leveranciers om een huishoudelijke afnemer te weigeren als klant wanneer de leverancier zich beperkt tot een geografisch omliggende afzetmarkt, de afnemer is aangesloten op een distributienetgebied waar de leverancier nog niet levert, de leverancier alleen levert aan een bepaald segment van afnemers, de leverancier actief is als coöperatieve vennootschap en alleen levert aan vennoten of de huishoudelijke afnemer, of één van diens op hetzelfde adres gedomicilieerde gezinsleden, nog openstaande schulden heeft bij de leverancier. Omwille hiervan wordt ook bij de bepaling over het recht op een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs ingevoerd dat dit recht in overeenstemming moet zijn met de openbare dienstverplichtingen opgelegd aan leveranciers in artikel 4.3.2/1.

- Leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs (definitie art. 3 + art. 8)
In eerste instantie gaat de VNR in op de definitie van leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs. De VNR wijst erop dat bepaalde leveranciers de kosten m.b.t. de certificatenverplichting hernieuwbare energie en de certificatieverplichting kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (quotumverplichting) die zij aan hun klanten doorrekenen, wijzigen tijdens de looptijd van hun leveringscontract zonder voorafgaande kennisgeving hierover naar hun klanten. De VNR acht die praktijken in strijd met art. 3.2.18, eerste lid, 8°/4 en 8°/5 van het Energiebesluit. De VNR verduidelijkt dat de quotumverplichtingen zelf een element vormen dat niet door de leveranciers kan worden beïnvloed, maar de manier waarop ze de daaraan verbonden kosten doorrekenen aan hun klanten is wel een element dat door de leveranciers zelf wordt bepaald. Vervolgens gaat de VNR verder met de bespreking van artikel 8 van het voorontwerp van decreet, waarin het recht wordt toegekend aan afnemers om een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs af te sluiten bij elke leverancier die meer dan 200.000 afnamepunten in het Vlaamse Gewest belevt. De VNR geeft aan te onderzoeken of de V-test hiervoor moet worden aangepast, om een nog makkelijkere vergelijking mogelijk te maken tussen het aanbod van verschillende contracten op de energiemarkt. In artikel 8 wordt bepaald dat een leverancier het leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs niet mag beëindigen voordat de termijn ervan is verstreken. Alhoewel dit een getrouwe omzetting is van de richtlijn, wijst de VNR op een potentieel onevenwicht in de contractuele relatie tussen de leverancier en bepaalde afnemers bij de gezamenlijke toepassing van gewestelijke en federale regelgeving. De leveranciers zijn volgens gewestelijke regelgeving gebonden aan de looptijd van het contract, terwijl de huishoudelijke afnemers en de kmo's op grond van federale wetgeving het recht blijven behouden om kosteloos een leveringscontract op elk ogenblik te beëindigen, mits het naleven van een opzegtermijn. De VNR verwijst in dit verband naar zijn eerdere oproep om een vast contract vast te maken voor leveranciers en afnemers, door bv. opzegvergoedingen opnieuw in te voeren. Wanneer de leverancier meer zekerheid krijgt, zou dit ook leiden tot aantrekkelijkere vaste prijscontracten. Ten slotte stelt de VNR in het advies dat de nieuw ingevoerde uitzonderingsbepaling die afwijkt van het recht van de afnemer om een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs te sluiten dient verduidelijkt te worden. De uitzonderingsbepaling is momenteel nog te ruim geformuleerd volgens de VNR.

De redenering van de VNR over de definitie van een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs wordt gevolgd, maar het voorontwerp van decreet wordt niet aangepast. De VNR stelt correct in zijn advies dat leveranciers die eenzijdig de kosten m.b.t. de certificatenverplichting hernieuwbare energie en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling (quotumplicht) wijzigen tijdens de looptijd van het leveringscontract zonder voorafgaande

kennisgeving hierover naar hun klanten, een schending inhoudt van artikel 3.2.18, eerste lid, 8°/4 en 8°/5 van het Energiebesluit. Volgens de definitie van een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs moet de kost voor de quotumplicht die de leverancier doorrekent aan hun klanten ongewijzigd blijven gedurende de looptijd van het leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs. Enkel en alleen als de quotumplicht zelf gewijzigd wordt, kan dit gezien worden als een element dat niet door de leverancier wordt bepaald en zou de leverancier de prijs kunnen wijzigen gedurende de looptijd van het leveringscontract. Ook in zo een geval moet de leverancier zich houden aan zijn verplichtingen onder artikel 3.2.18, eerste lid, 8°/4 en 8°/5 van het Energiebesluit.

De opmerkingen van de VNR over artikel 8 van het voorontwerp van decreet worden (deels) gevolgd, en het voorontwerp van decreet wordt aangepast. Er wordt een zesde lid aan artikel 4.4.1 van het Energiedecreet toegevoegd waarin een delegatie aan de Vlaamse Nutsregulator wordt gegeven om te beoordelen of aan de voorwaarden om te vallen onder de nieuwe afwijkingsbepaling, vermeld in het vijfde lid, voldaan is en om een procedure te kunnen vastleggen voor deze beoordeling.

Er wordt kennis genomen van de opmerking van de VNR over het opnieuw invoeren van een opzeg- of verbrekingsvergoeding voor vaste prijscontracten en de mogelijke positieve impact op de prijzen bij vaste prijscontracten. Het decreet wordt echter niet aangepast omdat het invoeren van de verbrekingsvergoeding op het federale niveau zal worden voorzien, zoals opgenomen in het federale regeerakkoord².

- **Energiedelen, P2P en VME-verkoop onafhankelijk van type elektriciteitsleveringscontract**
De VNR vindt de doelstelling van de verduidelijking toegevoegd via artikels 11, 12 en 13 van het voorontwerp van decreet verdedigbaar, maar stelt zich de vraag of een (bijkomend) expliciete (openbaredienst)verplichting voor elektriciteitsleveranciers, die inhoudt dat zij het recht van hun klanten om aan energiedelen/P2P/VME-verkoop te doen moeten respecteren ongeacht het (type) elektriciteitsleveringscontract van die klanten, niet duidelijker zou zijn. Zo zou de discussie over de combinatie van energiedelen/P2P/VME-verkoop met elk type elektriciteitsleveringscontract dat de leverancier aanbiedt volledig uitgeklaard worden.

De opmerkingen van de VNR worden niet gevolgd. Momenteel wordt door het voorontwerp van decreet een recht ingevoerd voor een netgebruiker om aan energiedelen, P2P en VME-verkoop te doen, onafhankelijk van het type leveringscontract dat deze netgebruiker heeft. Dit recht van de netgebruiker houdt ook een verplichting van de elektriciteitsleveranciers in om bij elk type leveringscontract dat ze aanbieden aan hun klanten het mogelijk te maken om aan energiedelen, P2P en VME-verkoop te doen. Er is geen discussie dat energiedelen, P2P en VME-verkoop met elk type elektriciteitsleveringscontract dat een leverancier aanbiedt mogelijk moet zijn. Dit nog eens bijkomend uitdrukken als een verplichting van de leveranciers zou overbodig zijn.

3. WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPDECREET

Aan het voorontwerp van decreet werden de volgende wijzigingen aangebracht:

Artikel 3: De definitie van klantengroep wordt aangepast, zodat netgebruikers die deelnemen aan energiedelen of de verkoop van energie binnen een appartementsgebouw of een multifunctioneel gebouw, als vermeld in artikel 7.2.1, §1, tweede lid, 1° en 7.2.3, §2, eerste lid van het Energiedecreet, kunnen beschouwd worden als een aparte klantengroep (waarvoor gedifferentieerde tarieven kunnen

² https://www.belgium.be/sites/default/files/resources/publication/files/Regeerakkoord-Bart_De_Wever_nl.pdf

gelden). Door deze nieuwe klantengroep te creëren, krijgt de regulator een decretale basis om in toekomstige tariefmethodologieën rekening te houden met de specifieke kenmerken van collectieve zelfconsumptie. De VNR wees in eerdere analyses³ terecht op een verschil tussen individuele en collectieve prosumenten. In Brussel is op deze manier bepaald door Brugel dat voor energiedelen in hetzelfde gebouw preferentiële nettarieven gelden, waarbij de tarieven voor het gebruik van het net op nul werden gezet⁴. Deze zijn in lijn met artikel 21, lid 2, van de richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, de richtlijn bepaalt het volgende:

“De lidstaten zorgen ervoor dat zelfverbruikers van hernieuwbare energie individueel of via aankoopgroeperingen, het recht hebben om:

- a) hernieuwbare energie te produceren, ook voor eigen verbruik, hun overtollige productie van hernieuwbare elektriciteit op te slaan en te verkopen, ook via hernieuwbare-stroomafnameovereenkomsten, elektriciteitsproducenten en regelingen voor peer-to-peerhandel, zonder dat zij worden onderworpen:*
- ii) met betrekking tot hun zelfopgewekte elektriciteit uit hernieuwbare bronnen die op hun eigen locatie blijft, aan discriminerende of onevenredige procedures en enig tarief of enige vergoeding.”*

In diezelfde context wordt bovendien expliciet de beschermde afnemers vermeld als mogelijke klantengroep om een aangepast nettatarief te aan te rekenen bij energiedelen voor deze klantengroep op basis van de tariefmethodologie die per kwartaal wordt voorgesteld door de CREG⁵. Door voorliggend voorontwerp van decreet wordt namelijk energiedelen opengesteld voor netgebruikers die beleverd worden door de sociale leverancier.

De voorgestelde wijzigingen vormen dan ook een noodzakelijke decretale voorwaarde om een verschillende tarifaire behandeling door de VNR mogelijk te maken.

Artikel 4: Het voorontwerp van decreet wordt aangepast naar aanleiding van het advies van de VNR, zodat er geen verwarring meer kan ontstaan. De woorden “op grond van dit decreet” in artikel 4.1.7 van het Energiedecreet worden vervangen door de woorden “door of krachtens dit decreet”. Dit om te verduidelijken dat de noodleveranciersregeling wel degelijk gekwalificeerd wordt als een openbaredienstverplichting in het Energiedecreet. De “door of krachtens dit decreet” wijst erop dat openbaredienstverplichtingen zowel kunnen worden vastgesteld en uitgewerkt in het Energiedecreet zelf (wat het geval is bij de noodleveranciersregeling in artikel 4.3.3) als kunnen worden vastgesteld in het Energiebesluit en hier verder worden uitgewerkt, met een rechtsgrond in het Energiedecreet.

Artikel 7: Naar aanleiding van het advies van de VNR wordt een nieuw lid ingevoegd in artikel 4.1.22 van het Energiedecreet. Hierin worden ontvlechtingvereisten opgelegd aan de netbeheerder voor het uitoefenen van zijn openbaredienstverplichtingen. Het nieuwe ingevoegde lid legt nu ook een beheersmatige en juridische onafhankelijkheid en een financiële en organisatorische onafhankelijkheid op aan de netbeheerder als sociale leverancier, net zoals reeds werd ingevoerd met artikel 9 van het voorontwerp van decreet voor de netbeheerder als noodleverancier.

Artikel 9: Naar aanleiding van het advies van de VNR worden enkele wijzigingen aangebracht aan artikel 4.3.3 van het Energiedecreet.

Paragraaf 1 en 4 met betrekking tot de meldingsplicht aan de VNR van de opstart van insolventieprocedure ten aanzien van een leverancier, wordt geactualiseerd zodat het in overeenstemming is met de wijzigingen in het Wetboek Economisch Recht (WER).

³ <https://assets.vlaamsenutsregulator.be/document/rapp-2023-19.pdf>

⁴ https://brugel.brussels/nl_BE/themes/distributietarieven-12/de-distributietarieven-2025-2029-668?_gl=1%2Aao4iak%2A_gcl_au%2ANzg3MjY5ODIzLjE3NzAxMjI2MTk.%2A_ga%2AMzY0MjY4ODYuMTc3MDEyMjYxOQ..%2A_ga_HMHJ4HDVGB%2AczE3NzAxMjI2MTkkbzEkZzEkdE3NzAxMjQ2MjEkajYwJGwwJGgw

⁵ <https://www.creg.be/nl/consumenten/prijzen-en-tarieven/sociaal-tarief/sociaal-tarief-voor-energie>

Paragraaf 2 wordt aangepast om te verduidelijken welke rechten de afnemers overgedragen aan de noodleverancier moeten kunnen blijven genieten. De overgedragen afnemers behouden hun rechten *vastgesteld in uitvoering van artikel 4.3.2, 1° en 2°*. Dit slaat op alle rechten uit artikel 3.2.18 van het Energiebesluit.

In paragraaf 3 wordt verduidelijkt dat de noodleverancier in de mededeling aan de overgedragen afnemers (die geen beschermd statuut hebben) om over te stappen naar een leverancier op de commerciële markt, de verwijzing naar het vergelijkingsinstrument van de VNR moet opnemen doormiddel van een link, en indien het communicatiemiddel het toelaat, een QR-code. De formulering “bij die noodleverancier zijn aangesloten” wordt aangepast naar “worden beleverd”.

Artikel 10: Artikel 4.4.1 van het Energiedecreet wordt aangepast naar aanleiding van het advies van de VNR, hierboven besproken. Om te vermijden dat er een conflict ontstaat over het recht van afnemers om een dynamisch prijscontract of een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs af te sluiten bij elke leverancier en het recht van leveranciers om in bepaalde gevallen, vastgelegd in artikel 5.6.1 van het Energiebesluit, huishoudelijke afnemers te weigeren, wordt bepaald in artikel 4.4.1 van het Energiedecreet dat het recht van de afnemers moet uitgeoefend worden in overeenstemming met de openbare dienstverplichtingen opgelegd aan leveranciers in artikel 4.3.2/1 van het Energiedecreet. Artikel 4.3.2/1 bepaalt dat behoudens in de gevallen bepaald door de Vlaamse Regering een leverancier niet kan weigeren een huishoudelijke afnemer te beleveren. In artikel 5.6.1 van het Energiebesluit wordt vervolgens een exhaustieve lijst gegeven van de weigeringsgronden waarbij een leverancier een huishoudelijke afnemer kan weigeren. Het gaat om volgende gevallen: de leverancier beperkt zich tot een geografisch omliggende afzetmarkt, de afnemer is aangesloten op een distributienetgebied waar de leverancier nog niet levert, de leverancier levert alleen aan bepaalde segmenten van afnemers, de leverancier is actief als coöperatieve vennootschap en levert alleen aan vennoten of de huishoudelijke afnemer, of één van diens op hetzelfde adres gedomicilieerde gezinsleden, heeft nog openstaande schulden bij de leverancier. Leveranciers die onder de zonet opgesomde categorieën vallen hebben wel nog steeds de verplichting om een dynamisch prijscontract en een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs aan te bieden aan de afnemers die ze beleveren.

Verder wordt verduidelijkt dat de rechten van afnemers vermeld in het eerste lid, punt 4° en 5° niet van toepassing zijn op afnemers die klant zijn bij de netbeheerder als sociale leverancier of bij de netbeheerder als noodleverancier. Bij de eerste principiële goedkeuring van het voorliggend voorontwerp van decreet was reeds opgenomen in artikel 4.4.1, eerste lid van het Energiedecreet dat het recht om, als de afnemer over een digitale meter beschikt, een dynamisch prijscontract te sluiten bij elke elektriciteitsleverancier die meer dan 200.000 afnamepunten voor elektriciteit in het Vlaamse Gewest beleverd, niet van toepassing is op afnemers die klant zijn bij de netbeheerder als sociale leverancier of als noodleverancier. Door de huidige wijziging wordt verduidelijkt dat het recht van een afnemer op een dynamisch prijscontract bij elke leverancier onafhankelijk van de hoeveelheid afnamepunten die de leverancier beleverd in het Vlaamse Gewest en het recht van een afnemer op een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs ook niet geldt voor afnemers die klant zijn bij de netbeheerder als sociale leverancier of als noodleverancier. Klanten bij de netbeheerder als sociale leverancier en als noodleverancier bevinden zich in een andere situatie, het is de bedoeling dat deze zo snel mogelijk terug naar een leverancier op de commerciële markt overstappen en voor deze klanten gelden ook andere tarieven.

Ten slotte wordt er aan artikel 4.4.1 een zevende lid toegevoegd waarin een delegatie aan de Vlaamse Nutsregulator wordt voorzien om te beoordelen en een procedure te kunnen vastleggen om na te gaan of aan de voorwaarden voldaan is van de afwijkingsbepaling, vastgelegd in het vijfde lid. Deze delegatie wordt voorzien om de afwijkingsbepaling te kunnen implementeren.

Artikel 13 en 14: Gemeenschappelijk zelfverbruik in appartementsgebouwen wordt niet op dezelfde manier behandeld als individueel zelfverbruik in particuliere woningen. Individuele prosumenten betalen geen heffingen, nettarieven en belastingen op de elektriciteit die ze rechtstreeks zelf verbruiken uit hun eigen productie-installatie. Bij appartementsgebouwen geldt dat voordeel niet

voor collectieve productie-installaties die op de gemeenschappelijke meter zijn aangesloten. Energiedelen (volgens artikel 7.2.1, §1, tweede lid, 1^o van het Energiedecreet) en energieverkoop (volgens artikel 7.2.3, §2, eerste lid van het Energiedecreet) maken het wel mogelijk om de zelfopgewekte energie van de gemeenschappelijke productie-installatie te verdelen onder de individuele appartementen. Daarbij is het ook mogelijk dat een derde partij de productie-installatie financiert en de verkochte energie deelt. Energiedelen of -verkoop heeft daarbij uitsluitend betrekking op de energiecomponent en niet op heffingen, nettarieven en belastingen zoals bepaald in artikel 7.2.1, § 1, lid 7 en artikel 7.2.3, §2, lid 6 van het Energiedecreet. Toch is er ruimte om het regelgevend kader te verbeteren, zodat individueel en collectief zelfverbruik meer gelijkwaardig worden behandeld.

De voorgestelde wijzigingen die hieronder worden besproken sluiten aan bij de Beleidsnota Energie en Klimaat 2024–2029 onder OD 4.3, waarin staat: *“We faciliteren de mogelijkheden van collectieve zelfconsumptie via energiedelen in onder andere appartementsgebouwen, lokale energiegemeenschappen en collectieve bedrijventerreinen. We streven ernaar om lokaal gedeelde energie achter een gemeenschappelijk aansluitpunt van een gemeenschappelijk gebouwencomplex vrij te stellen van Vlaamse heffingen, en we dringen er ook op aan om dergelijke vrijstelling te laten verlenen voor federale belastingen.”*

De voorgestelde wijzigingen sluiten bovendien aan bij artikel 21, lid 4 van de richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen. Deze richtlijn verduidelijkt: *“De lidstaten mogen onderscheid maken tussen individuele zelfverbruikers van hernieuwbare energie en gezamenlijk optredende zelfverbruikers van hernieuwbare energie. Verschil in behandeling moet evenredig zijn en naar behoren gerechtvaardigd worden.”*

Om de ongelijkheid tussen energiedelen of -verkoop binnen een gebouw en binnen een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw weg te werken en collectieve zelfconsumptie te versterken, worden twee wijzigingen aan het Energiedecreet voorgesteld binnen de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. De bijdrage Energiefonds bedraagt voor residentiële klanten 0 euro en kan dus niet verder worden verminderd.

In artikel 7.1.10 van het Energiedecreet wordt een nieuwe paragraaf 3/2 ingevoegd en in artikel 7.1.11 wordt een nieuwe paragraaf 2/3 ingevoegd waarin bepaald wordt dat op de gedeelde volumes hernieuwbare energie binnen een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw geen quotumplicht van toepassing is. Concreet wordt de verplichting tot het inleveren van groenestroomcertificaten (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC) verminderd voor elektriciteit die binnen hetzelfde appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw wordt gedeeld of verkocht, zoals bepaald in artikel 7.2.1, §1, tweede lid, 1^o en 7.2.3, §2, eerste lid, van het Energiedecreet. De vrijstelling geldt uitsluitend voor de zelfgeproduceerde hernieuwbare energie en vermindert de factor EV met 100% van het gedeelde volume. Deze regeling sluit hiermee aan bij de bestaande vrijstelling voor netgekoppelde batterijen. De wijzigingen aan artikel 7.1.10 en 7.1.11 van het Energiedecreet treden in werking op 1 november 2027. Toegangshouders moeten ieder jaar uiterlijk op 31 oktober hun aantal verplichte groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten indienen bij de Vlaamse Nutsregulator. Door de wijziging in werking te laten treden op 1 november 2027 zal er niet geraakt worden aan de quotumplicht gedurende een lopend jaar en kan er meteen bij de start van een nieuwe periode rekening worden gehouden met de wijziging.

De impact van deze maatregel op de certificatenverplichting wordt als verwaarloosbaar beschouwd, op basis van volgende berekening. In 2024 werd 428 MWh gedeeld en verkocht in appartementsgebouwen en gebouwencomplexen. Die hoeveelheid leidde in 2025 ertoe dat 47 certificaten ingediend moesten worden voor groene stroom en analoog 60 voor warmtekracht. Een doelgerichte vrijstelling op de quotumplicht zou dus neerkomen op het kwijtschelden van 107 certificaten. Dat is gelijk aan ongeveer 0,002% van het in te dienen totaal aan certificaten voor 2025, wat naar inschatting 6,55 miljoen is. Binnen de beperkte beleidsruimte van het Vlaamse Gewest heeft

deze maatregel echter wel een waarde voor de energiedelers en ondersteunt het de verdere gelijke behandeling tussen collectieve en individuele zelfverbruikers van hernieuwbare energie.

Artikel 15, 16 en 17: De wijzigingen in de artikelen 15, 16 en 17 van het voorontwerp van decreet hebben tot doel energiedelen, peer-to-peerhandel en energieverkoop binnen appartements- en multifunctionele gebouwen toegankelijk te maken voor klanten die door de sociale leverancier worden beleverd. Door in de artikelen 7.2.1, 7.2.2 en 7.2.3 van het Energiedecreet de bepaling te schrappen dat de toegangshouder in geen geval de netbeheerder mag zijn, wordt het mogelijk dat ook afnemers aangesloten bij de sociale leverancier aan deze vormen van energiedelen deelnemen.

Daarmee worden hun rechten op dit vlak gelijkgeschakeld met die van afnemers met een commercieel leveringscontract. Voor kwetsbare afnemers en huishoudens in energiearmoede kan dit bovendien een positief financieel effect hebben, al moet de werkelijke impact nog blijken. De financiële meerwaarde zal voornamelijk afhangen van de kosten die leveranciers aanrekenen bij energiedelen.

Deze aanpassing is noodzakelijk om uitvoering te geven aan de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn, die voorschrijft dat alle afnemers (in het bijzonder kwetsbare afnemers en afnemers in energiearmoede) toegang moeten hebben tot energiedelen. De voorgestelde wijziging sluit tevens aan bij de Beleidsnota Energie en Klimaat 2024-2029 onder OD 4.3, waarin wordt benadrukt dat ook klanten met een digitale meter in voorafbetalingsfunctionaliteit toegang moeten krijgen tot de mogelijkheden van energiedelen.

De wijziging heeft uitsluitend betrekking op klanten van de sociale leverancier en niet op klanten van de noodleverancier en de uitzonderingsleverancier (gelet op het tijdelijke karakter en de complexiteit bij deze regelingen). Ook de overige regels blijven ongewijzigd: de sociale leverancier blijft niet-certificaatplichtig, koopt geen restinjectie op (verrekening aan 0 euro), en klanten moeten voor restinjectie steeds een contract afsluiten met een commerciële leverancier. Wat de timing betreft, stelt Fluvius voor om de inwerkingtreding af te stemmen op de geplande uitrol van het nieuwe klantenbeheersysteem midden 2028 om zo dubbele inspanningen te vermijden. In het voorontwerp van decreet wordt de inwerkingtreding op 1 juli 2028 gelegd.

Daarnaast worden in artikel 7.2.1, §1, zevende lid en artikel 7.2.3, §2, zesde lid van het Energiedecreet de verwijzingen naar de certificatenverplichtingen, opgeheven. Voor artikel 7.2.1, §1, zevende lid geldt dit enkel voor energiedelen binnen een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, punt 1°. Deze wijziging wordt doorgevoerd aangezien in artikel 13 en 14 van het voorliggende voorontwerp van decreet de quotumplicht wordt afgeschaft voor energiedelen en -verkoop binnen appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen. Om zo de ongelijke behandeling tussen energiedelen en -verkoop binnen een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw (collectief zelfverbruik) en het individueel zelfverbruik binnen particuliere woningen weg te werken.

Artikel 20: Artikel 7 treedt in werking op 1 januari 2027, de Vlaamse Regering kan nog een datum van inwerkingtreding vaststellen voorafgaande aan die datum. Dit wordt ingevoerd om de sociale leverancier, net zoals de noodleverancier, de nodige tijd te geven om conform de ontvlechtigingsvereiste opgelegd door dit voorontwerp van decreet te zijn.

Artikel 13 en 14 treden in werking op 1 november 2027, zie de bespreking bij de artikelen.

Ten slotte wordt bepaald dat artikel 15, 1°, 16, 2° en 17, 1° in werking treden op 1 juli 2028, zie de bespreking bij de artikelen. De Vlaamse Regering kan een datum van inwerkingtreding vastleggen die valt voor 1 juli 2028.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het voorontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring zal het voorontwerp van decreet voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden voorgelegd. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en de indiening van het ontwerpdecreet in het Vlaams Parlement volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers en de bijbehorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd te gelasten over voornoemde voorontwerp van decreet het advies van de Raad van State, in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Hans BONTE

Bijlagen:

1. Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers;
2. Memorie van toelichting;
3. Mededeling SERV d.d. 15 september 2025;
4. Het advies ADV-2025-07 van de VNR d.d. 29 augustus 2025.